

1870/1536. 86

УЧИЛИЩЕТО нализа два пажти на мѣсяца въ 1 печатнѣ кола. Годнишна цѣна предплащана 1 бѣло меджид. за всѣждѣ. за 6 мѣсеци половината еднѣ брой 40 пары. Писма неплатени на пощата не сж прѣты.

13 нр 1536

Подписката на сво моцествованіята става при уредничеството каля-Вергудуй Н. 6, у народнѣ книгопечатницѣ „Отечество“ А. Д. Бръ при учителитѣ и училищни настоятели, които отговарятъ за стойността.

УЧИЛИЩНИ БРОЙ 1

ПЛЪВЕНСКА БИБЛИОТЕКА

Урѣдникъ — Издатель Р. Блъсковъ.

Съдържаніе: — Къмъ родителитѣ; Майчина Кълтва — Юношеска возрастъ — Честность и сиромашество. — Стихотворенія. — Разны. — Отговор Г-ну Б. Манчеву въ Болградъ.

КЪМЪ РОДИТЕЛИТЪ.

(Продълженіе отъ брой 1)

Като ни е прикаската върху безмѣрнѣтъ любовъ на родителитѣ, не трѣбва да прѣмълчимъ и за грубѣтъ строгость, що употрѣбаватъ нѣкои бащи и майки къмъ дѣцата си. Случавало ни са е да видимъ такыва родители, които испървомъ, съ много галніе и голѣмъ милость, развращаватъ дѣцата си отъ малкъ, а послѣ, кога порастѣтъ и станѣтъ вирюглавы и непокорны, омразили гы до толкъсь, щото имъ недаватъ една сладкъ рѣчь; безъ да си наумятъ обаче какво тѣхната безмѣрна любовъ е причина да бждѣтъ такыва. Тѣи захващѣтъ чясь по чясь да гы хокатъ, да имъ крѣщѣтъ дивашкы, изговарящицѣ думы безобразны и неприличны; а вапѣтъ гы бѣмѣтъ и наказватъ докато направятъ дѣцата си съвѣмъ лошы и замафны. Строгытъ наказания, и срамотны псувны, никакъ не смиряватъ дѣтиското злонѣравіе, а повечето го раздразнятъ, щото да стане дѣтето отъ лоше по лоше. Има глупавы майки, които, като немогѣтъ да навѣятъ непокорнитѣ си дѣца съ другый начинъ, зематъ да гы вѣдѣватъ и вровалятъ съ най-грознѣтъ кълтвы, свойственны,

само на единъ недостойнъ майкъ, и злъ отхраненъ жѣннъ. Тукъ са стой да приведемъ единъ примѣръ за да видягъ нашитъ читатели и читателки какви злы сѣтници са случяватъ отъ майчинитъ кѣтвы на дѣцата.

*Ужасно послѣдствіе на майчинъ кѣтвъж *)*

(Прѣводъ отъ Рускы)

Въ урскатъ Губерніи, фитежско окръжіе, у селото *Бберезовицъ*, живѣлъ нѣкой си С.... Въ неговый домъ нѣмаало Божіе благословеніе; защото самъ той обычалъ да са упиива съ вино и вѣрлж ракиѣж, а жената му была твърдѣ зла и онака женщина.

Тѣ имали много дѣщери, а ни одного сына; а това мноого ядосвало лошеватъж женщинъ. Тя мразила свонтѣ дѣщери, и веднѣжъ дору решително изрекла: „що е за чудо? івсе момичета, и момичета, а ни едно момче!...—това не се за търпеніе!... Ако бы да ми са роди іоще едно момче, то азъ щѣ го убіѣж, нещѣмсно го убивамъ. или го удушивамъ“. Боже мой! до какво може да стигне, по нѣкой нѣжтъ, чловѣческата злоба! Приличягъ ли ужѣтакыва думы на седнъ майкъ?—Безумна женщина!

Но ето че настанало вѣрмя пакъ да са роди отъ шеіж дѣте. Злочестата майка съ петърпеніе запытва бабѣтѣж, какво са роди, моче, или момиче? дѣ кажи ми право, питала гнѣвно. Бабата като знаѣше нейный спривавъ и злъ характеръ, отговорила: „момченце“.— Не е, изкрѣщяла майката, нѣ; азъ невѣрвамъ, дай ми го тукъ, да видѣж, да го видѣж сама и тѣй да повѣрвамъ.— Напрасно бабата іж увѣривала, че са е родило момче; ядосаната майка не вѣрвала и продължавала да крѣщи сураво: „дай ми го самъ, дай!—Бабата не сиѣяла да ѣ даде дѣтето, боящицъ са за да небы го удушила; по най-сѣтиѣ са решила да ѣ обади правото, какво наистинѣж е момиче. Безумната майка, поразена съ това извѣстіе, като отъ нѣкойж грѣмотевниѣж, захваща да крѣщи страшно: „дай

*) Страникъ 1860 Януаріа

ми го самъ, дай го скоро на менѣ; сегычка азъ щѣ го удушиѣ“, а като нестана ло по-волѣхъ ѣ, поченала да кълне и да обсыпва новорожденното дѣте съ най-грозны клѣтвы.

Между това, новорожденното момиченце, кръстено, нарекли го Агатіѣ, а отсѣиѣ по просто се зовяла Гана. Майката непрѣстапно кѣла и провалѣла бѣдихъ невиниѣ Ганѣ, която се расла и расла; кѣлото тя растяла на годыны, толкъсь повече са появавало у неѣ безуміето. Най-подирѣ ти достигнала на возрастъ, отличявала се по своѣхъ хубость, гыздавинѣ и высокъ рѣстѣ; съ все това, тя была твърдѣ безумна.—Оставена безъ всяко нагѣжданіе, не току отъ родителитѣ (майката ѣ кѣлила, а баща ѣ былъ всѣкога хлѣмавъ отъ пѣнствѣ), но и отъ всѣхъ родини непрѣчетена; тя ходила и скытала са дѣто завѣриѣла, нанѣтъ боса босенничка, а по нѣкогашъ полу-гола, ту са изгубвала по недѣлѣ по двѣ, ту пакъ са евявала въ селото, правѣщицъ всѣкаквы глупости. На никого тя не нападала; но който смѣилъ да ѣ дразни и закача, тя на того хвъргала съ каквото ѣ са падие въ рѣцѣтъ, безъ да са посѣви, или принази нѣкакъ: веднѣжъ тя избѣла съ брадвѣтъ всѣхъ кокошки, мисирки и кучета у дома имъ. Тѣи прѣминували младостъта и животѣтъ на бѣдихъ дѣщерѣ, клѣта и проклѣта отъ безумиѣхъ си майкѣ.—Горко, напстина, и неутѣшимо живѣніе!... Но да ли зато іоше приживѣ безумната майка была наказана отъ Бога? тя ослѣпѣла.—Насмалко тя щѣло да удуши невиниѣхъ си дѣщеркѣ іоше въ минутѣхъ на нейното рожденіе, но Господъ сѣдилъ инакъ: на неѣ было писано и орисано да умрѣ отъ рѣцѣтъ на безумиѣхъ си дѣщерѣ. Ето какъ са случило:

Прѣвъ мѣсяцъ Октоврѣя валѣло еиѣгъ, и безумната Гана пакъ побѣгнала отъ дома на нѣкадѣ и, около двѣ пѣдѣли бо' зна нахѣдѣ са е крияла.—Слѣзната майка спокойно си стояла у дома; и тѣи като нейниѣ мъжъ чясто ходилъ по възъ и са не свѣргталъ у дома,—то тя въ отсѣтветіето му позивкала за другаркѣ една своѣхъ познайниѣхъ стара жена. Веднѣжъ, когато тѣ останали двѣиѣ, Гана пакъ са върнала у дома. Слѣзната като зачюла скрѣцаиѣето на врататѣ, ту-

такси запитала: кой доде? и като разбрала отъ бабичкѣтъ,, че това е нейната дъщеря Гана, захваща да ѝ ругае (хули)) сѣкакъ и да ѝ дума каквото ѝ дошло вече на устатъ, и по обычая си да ѝ обсыхва съ клѣтвы. Гана отговаряла на кавгѣтъ съ кавгѣ, докато са додѣяло на майкѣтъ, която,, лѣжяща на собѣтъ, захвърга съ лучника; а безумната Гана грабва брадвѣтъ, и полѣтила възъ собѣтъ. Старата бабичка въ страха си, у несвѣсть, скокнала да отъмне брадвѣтъ отъ Ганѣ; но Гана, съ брадвѣтъ въ рѣчѣ, застанѣла и хваща да са пази бѣящицъ старѣтъ до смъртъ—докато ѝ добила! Тогавъ безумната са хвърлила на майкѣ си и удряла съ брадвѣтъ дѣто завърне вече, щото и неѣ убива.

Откакто свършила тѣзи страшнѣ работѣ, постила на земѣтъ едиѣ ветѣ рогѣзкѣ, дѣто прострѣла убитытъ и си излѣзла полегычка спокойно.

Скоро слѣдъ това проѣзшествіе като дошѣлъ ступанѣтъ на кѣщѣтъ, слисанѣ вижда въ поницѣтъ (избата), лѣжатъ прострени два окървавени трупове, и, безъ да са бави, отива та обажда на селското начялство. Захванѣли да распытватъ; но никакъ не могло да са узнае какъ е станало убійството. Най-сѣтиѣ мъртвытъ тѣла са изнесли, по христіенскы, за погребеніе; а когато са начнало опѣлото на двора,—ето ти съглѣдватъ Ганѣ да слази надолу, изъ подъ горѣтъ боса-босеничка, стѣпащицъ по снѣга дебишкомъ.

Подозреніето паднало върху ѣ. Неѣ едвѣмъ завели при мъртвытъ трупове и кротко ѣ питали: Вижъ Гано, ты ли гы утрѣна? Обади зацо направи това?

А когато са обходили съ Ганѣ тѣи кротко, то тя си казала правата, и ето че са изобажда: „какъ и зацо? отговорила тя, за това, че майка ми запрати отъ собѣтъ съ лучника кѣиъ мене, та ма удари; а съ каквы страшны думы ма е хокала!“ Съ едиѣ рѣчъ, тя исповѣдала все щото са каза понапрѣдъ. А когато искажала всичко—тукъ инстинктивното родственно чюство въ неѣ неволно са пробудило; тя обронила сълзы, припада на майчиный си гробъ, и тѣи жялно плакала и наричала, щото всички присѣтсвуѣщи са расплакали. Слѣдъ това мъртавецѣтъ были погребени

а несчастиятъ, Ганж проводили у Брянскъ съ дона на изумениѣ (подлуделитѣ).

Тѣй са свѣриватъ по нѣкогашъ безумиѣтъ проклятія! Урокъ поразителный! Какво припазваніе трѣбва да имаме въ упо-трѣбяваніето на думыгѣ си! Естество то ни е надарило съ езикъ за това, да бы могли да са разговаряме съ Бога молително, или да приказваме помѣжду си за полезны работы..... Чловѣкътъ каковъ отговоръ ще дава на Бога за оскърбителныгѣ къмъ ближния си думы, за ругателства, богохуленія и клѣтвы!... Страшно е и да са помисли! Не на-празно Христовый Апостолъ е молил нѣкога вѣрующыгѣ: *братія моя възлюбленная да бждетъ всякъ чловѣкъ скоръ услытати, косенъ глаголати, косенъ во гвѣзѣ* (Пакъ. I, 19).

Св. К. Добронравинъ.

Колко юще такыва примѣри срѣщаме въ Исторіиѣтъ на чловѣческыя родъ! Каквы страхотиѣ сж ставали и ставатъ по свѣста и, ако придириимъ на здраво, намираме, че тѣ бывать повече отъ лошевѣтъ отхранѣ и злы привичкы на дѣцата, които са похабяватъ нѣравственно отъ самыгѣ родители, а повече спорѣдъ майкѣтъ; защото дѣтето глѣда на майкѣ си и подражая отъ малкѣ нейны примѣръ: Ако бжде тя разумна и скопосна увенчыгѣ си глѣщны работы, и ако са обнася кротко и търпелно съ домашныгѣ си, дору и къмъ слугыгѣ, то и дѣцата ще клонятъ на хубаво; ако ли е пакъ нѣкоя спривава, глѣвлива, многодумница и да крѣщи, ядосвана за нищо и никакво, да кълне и да проваля на всѣкой чясъ, то несумнѣвно, че и дѣцата колкото и да бждятъ естествено добры, развращаватъ са, а особенно, женскыгѣ.

Слѣдва.

ЮНОШЕСКАТА ВОЗРАСТЪ

(Водачъ по пята на живота)

Каквы ще бждятъ бждщыгѣ врѣмена и бждщитѣ чловѣци, то вси отъ чловѣцыгѣ, что живѣятъ днѣсь.

— Чрѣзь тѣхныгѣ добродѣтели и лошетин, чрѣзь тѣхныгѣ мысли и заблужденія и чрѣзь нѣжныгѣ или жестокугѣ тѣхны нѣравы ся врѣдуготовлява сждината на послѣдородцыгѣ. — Въ юношята взѣма начало образътъ на бждщый характеръ, който ще остане неизгладено.

Ако въ младостѣ не обдържишь стремленіето на страстиѣ, то не ще можеш вече да ся въздържишь отъ тѣхъ въ всичкый си прочій животъ. — Ако изъ начало не ограничишь чувствуваніето на памятозлобіето, то тяготата на тѣѣ страсть ще тя съдружи въ всичкый ти животъ. — Ако по отъ-рано не хранишь дремливото си чувствуваніе съ вѣроисповѣдны нѣчта, то ще станеш или невѣрецъ, или нечестивъ или съмнителъ. — Ако по отъ-рано не навикнеш въ трудолюбіето, сѣтиѣ ще го мыслишь за нѣчто похвалително, и работеніето само тогасъ ще мыслишь за похвалително, когато непосредствената ти цѣль има нѣчто всеуетно и насладително —

Юноше! ако искашь да принесеш благополучіе въ къщѣтъ си, славѣ въ къщѣтъ на родителитѣ си и похвалѣ на отечеството си, не забравяй водача на това, който е Вѣроисповѣданіето. — Може да ся случи нѣкога да тя смущаватъ двоумія во вѣрмято, когато найвече залѣгаш да придобьеш по основны убеждание на мъжескѣтъ възрастъ. — Обаче тыя твои двоумія сѣ само двоумія, а не истини. Ты прѣминуваш отъ тъмнинѣтъ на пѣрвѣтъ си младость въ свѣтлинѣтъ на слѣдѣщѣтъ възрастъ. — Твоитѣ поглѣди потъмняватъ, и ты, като не можеш да завардишь чиститѣ образи на младостѣтъ си, скыташь ся въ нощѣтъ тъмнинѣ и око̀то на духа ти не е още толкосъ проницателно, что̀то да ся взира въ видѣлинѣтъ.... — Знаѣй, че, за да вникнеш въ таинствата на всяко нѣчто, трѣбаше да бѣдеш самъ по себе си Богъ. За това учи ся да вѣрваш! — А още бѣди увѣренъ, че вѣроисповѣданіето украйива мъжѣ и майкѣтъ и поставя стареца достопочтенъ! — Обаче и вѣроисповѣдны младець ся почита отъ всичкитѣ человекѣ; зачтото въ него ся туря начало на едиѣ сърдечнѣ силѣ. Коя̀то ся не очакваше отъ годиниѣтъ му, едно великодушіе, което насърдчва лекоумныя неговъ съвръстникъ, едиѣ душевнѣ твърдость, която никога не ще ся потули, изъ всякога ще лѣщи

Бѣди смиренно-мѣдъръ! Зачтото не можешъ по напѣрѣдъ да опыташь, колко си излишенъ на свѣта. Каква изрѣдна тварь негли вивагы си мыслилъ да станеш; что̀то и крѣ-

гътъ, въ когото дѣйствувашь, самъ да оживотворяваш; и въ твоето отсъствие негли си мечташь, че животътъ, храната и диханіето трѣбваше да прѣстанжтъ. Обаче праздното растояніе, което си ты държалъ, едва ся пригледа, и завчасъ ся допжлни отъ другиго, който по нѣчто е былъ по добъръ отъ тебе.—Бъди мъдъръ! като отбѣгвашъ всяко неправедно нѣчто подькакво и да е имя, още бъди снимъ сходителенъ въ сжжденията си къмъ другитѣ и точенъ къмъ самага себе си.—Бъди дѣятеленъ! ако обнчашъ живота, не иждивявай врѣмято си напразно; зачтото животътъ състои отъ врѣмято. Душевното дѣйствие ще ти удвои силтѣ, а мързельтъ ще ги изнури,

Знай, че человекъ по единъ часть е подобенъ на Божеството, и тогасъ само живѣе по естеството си, когато всякога ся възвишява, а най высокій оня степенъ на мъдросттъ и добродѣтельтъ, връхъ когото е възлѣзалъ, овысоच्याва благополучіето му.—Безъ трудолюбіето нѣма ни едно душевно и тѣлесно добросѣстояніе, и безъ него ни едно благополучіе. Естеството иска тѣй, чтото отъ неговажтъ пазвъж да исчеривашъ срѣдствата за съхраненіе и услажденіе на сжществуваніето си....—Бъди истиненъ и вѣренъ! истиненъ и вѣренъ въ думитѣ, что давашъ, а внимателенъ въ оныя что пріимашъ.

Слѣдва.

ЧЕСТНОСТЪ И СИРОМАШЕСТВО.

(Продълженіе отъ брой 1)

Г-нъ М. Цвѣтко, ты си едно достойно момче, небето ще благослови твоитѣ дѣла; вижъ, какво ти праща небето за наградж (подава му единъ жьлтиць).

Цв. Азъ несмѣжъ да поемжъ това, господине, защото дѣло ми е зарѣчалъ да не земамъ отъ никого нищо.

Г-нъ М. Бъди спокоенъ! ты само му обади че азъ съмъ ти далъ тѣзъ жел. той нѣма да та мжмре; нъ азъ щж са погруджъ за да ти сторжъ нѣщичко повѣче; защото виждамъ че ты си едно добро момче.

ТРЕТО ПОЗОРИЩНО ЯВЛЕНИЕ

Г-нъ Милевъ, Величко, дѣдо Никола и Цвѣтко.

Дѣдо Никола, върви полѣка, както всѣкы болнавъ чело-вѣкъ, (като съглѣжда Цвѣтка извиква:) Слава Богу че та намѣрихъ!

Цвѣтко. Какъ, дѣдо, ты си излѣзалъ? нели знаешъ че лѣкартъ ты го забрани?

Дѣдо Н. Защото нѣмахъ мира у дома. Като нета видяхъ да си додѣшъ на врѣмя, захванахъ да мисля че ти са е нѣщо случило! О! тогьва не можяхъ да са стѣрпѣж; об-лѣкохъ са набързѣ и та търсихъ по полянкѣтж. (Сѣдва на единъ лавичкѣ). Азъ съмъ малко нѣщо уморѣнъ, нѣ баримъ та намѣрихъ—сега ми отлѣкна.

Г-нъ М. (приближава ся до дѣда Н.) Обичате ли внукѣ си, дѣдо? (Дѣдо Н. понечи да са ис-прави) сѣдете, сѣдете, не ставайте, моля вы.

Д. Н. Вые ма питате дали обичамъ Цвѣтка. Незнаете ли че той ми е единчката помощъ? Той работи цѣлъ день за менѣ, и когыто азъ му кажѣ: починисъ малко, зацо то и-накъ ще да са поврѣдишъ, той сѣка че азъ му са присни-вамъ, и че той не работи доста.

Вел. (прѣгрѣща Цвѣтка) Блага дуня!

Дѣдо Н. Заради това го обыча и сичкото село; майкытъ го прѣдставятъ за пригѣръ на дѣцата си, а Дѣдо попъ не заминува никога безъ да са отбѣе у насъ да го види и да го помива.

Г-нъ М. Той ми обади, че му было жалко, защото не може да ходи въ училището.

Дѣдо Н. Имате право, Господине. Нѣ менѣ ми недава рака; дѣтето учеше и понауци са малко да прочита....

Г-нъ М. Чувай ты дѣдо, знаешъ ли облѣхътж кѣщичкѣтъ тамъ у долчинкѣтж, коѣкто направихъ лѣтосъ? Тѣзи кѣщи-чкѣ ви ѣк подарявамъ заедно съ нивницѣтж, ако ми дадешъ Цвѣтка да го изучѣ. Велико, какво думашъ?

Вел. Татко, туй дѣто казвашъ е много хубаво.

Дѣдо Н. Дано дави го възвърне Богъ двойно, Господине!—

Цвѣтко, защо не благодаринь Г-ну Милеву?

Цвѣтко (плачешкомъ) Азъ не можѣмъ и да продумамъ, а ты искашь да му благодарѣмъ.

Г-нъ М. Азъ разбирамъ това мълчѣніе.—Кой е този чловѣкъ?

ЧЕТВЪРТО ПОЗОРНИЦНО ЯВЛЕНІЕ

Просякъ (сѣщитъ, единъ просякъ съ дългъ и гѣста брѣдъ; той глѣда съ нетърпѣніе наоколо и не смѣе да доближи) (на умътъ си) Азъ съмъ уморенъ, слънцето грѣе толкова жарко, а при това азъ съмъ гладенъ!... О! ако да знаяхъ богатитѣ какво значи гладенъ!... (съ высокъ гласъ):

Дайте ми едно комаче хлѣбецъ, малко водица, за Бога!
(съглѣждава дѣда Никола) Боже мильи!...

Дѣдо Н. Менѣ ми са струва че познавамъ туй лице. (приближава са до просяка и го изглѣдва) Какъ, окаяный, ты тука? Г-нъ Милевъ, този е търговецътъ, който ма съсина, който ми отнесе 50-годишниятъ трудѣцъ, има докара на такова състояніе, а сега той е по-сиромахъ отъ мене: Богъ е праведенъ!

Просякътъ! Огистина, азъ съмъ този окаяный чловѣкъ. Какво ми ползова сега! какъ да са загулѣмъ отпрѣдъ очитѣ на тѣзи хора, които азъ съсинахъ? менѣ ми было писано да испиѣмъ огровкѣ до капкѣ. Богъ знае колко съмъ страдалъ, и какво азъ са завращамъ само да видѣмъ юще веднѣжъ дѣчицата си... Дѣд' Никола, азъ прияхъ награждѣтъ за лощевинитѣ си—азъ съмъ злополученъ.

Дѣд' Никола. Само Богъ наказва и награждава. Ты ми направи голѣмо зло, нѣ той, който пострада зарадъ насъ, ми заповѣдва да упростявамъ на враговѣтъ си и да имъ помогнѣ били. Слава Богу, азъ имамъ всекогы едно комаче хлѣбъ за утрудены и петимны хора.

Просякътъ (поколѣничва къдѣ Истокъ) Боже! ако вознагравявань тѣй както ты наказвашъ, каква ли награждъ заслужва Дѣдо Никола?!

Дѣд' Н. На, ела самъ, трѣбба да си отпочинешъ. (На Г-нъ Милевъ) Останете съ здравіе, мой благодарѣтелно; утрѣ щѣ да ви пратѣмъ Цвѣтка. Менѣ ми е мъчно да са раздѣлямъ стъ чего; нѣ при това азъ виждамъ, че обстоятелствата го изи-

скувать. Цвѣтко ще да ма пригладва отъ врѣмя на врѣмя, за което азъ щж бѣдж благодаренъ.

Цвѣтко. Дѣдо, азъ щж да ти дохождамъ всѣкий день.

Г-нѣ Милевъ. не грижи са; Величко и азъ ще си имахме епѣта за васъ. (Дѣд' Н. Цвѣтко и просякътъ си отиватъ).

Пято позорищно ЯВЛЕНИЕ.

Г-нѣ Милевъ и снѣ му Величко.

Г-нѣ Милевъ:

Величко, какъ ти са струвать тѣзи мужицы, иростацы и бѣдни хора?

Велико. Татко, не ми хортувай вече за това, моля ви са. —

Г-нѣ Милевъ. Сыно, това показва че най-высокитѣ добротѣтели са намиратъ у всичкитѣ класове на челоувчеството, и че работный и прилѣжный челоувкъ, макаръ простъ, заслужва обаче почитаніе на всичкитѣ разумны хора. При това Божіата промысль та учи подобръ отъ мене; защо то, тогизъ, когыто ты сѣнуваше съ избыліе и мързель, тя ти показа слабость и честность. —

П. И. Ст-въ.

Дѣйствиущитѣ лица на свършеното *поучително позорище* вязатъ въ началото, но съ погрѣшкж пропусили са. За това гы туряме тукъ въ края.

Дѣйствиущи лица:

Г-нѣ Милевъ, единъ болѣринъ.

Величко, неговъ сынъ, 13-годишно момче.

Дѣдо Никола.

Цвѣтко, неговъ внукъ 12-годишно момче.

Единъ Просякъ.

НА МЛАДЕНЕЦЪ-ТЪ.

Младенецъ какъ Ангелъ прехаренъ младенецъ,
Ты първа си рожба, ты майци първенецъ,
И чиста пречиста душа ти невинна,
Какъ Ангелъ небесенъ въ райскѣмъ градинѣ.

Кога горѣхъ за спаніе навеждашь кленкѣ,
А майка те клавать во малкѣ колебкѣ,
На мекѣ постелѣхъ на мекѣ перницѣ;
Подъ нейнѣ пазухѣ заспивашъ какъ птица.

И дорѣ да заспиешъ съ пазухѣ те хранить,
Те чувать, те хладить, отъ мухи те бранить,
Ти бангъ, ти пѣить и пѣсни дѣтински,
Она тежки забравать болки рожбински.

Спавайки сладко сосъ пѣгѣ голѣмѣишь,
Спокоенъ ти духъ-тѣ, и въ сонъ ты ся смѣишь
Младенецъ, сонувашъ усѣщашъ ли нѣщо?
Онъ спиетъ некъ кажитъ чіе сърдце етъ нѣщо.

Спи ты младенецъ подъ Божіхъ обранѣ,
Свѣтъ на правина некъ ти быдить храна,
Душа ти некъ не знаить хитрость, лукавство,
Ни злоба, ни зависть, ни гнѣсно коварство,

Расти младенецъ, ты прехарно рожденіе,
Съ Божіе и съ бащино благословеніе,
Душа ти некъ видить дни свѣтли и радость,
Отъ ранѣ ти младость до глѣбокѣ старость.

(Бр. тр.)

ВРАНАТА И ЛЕСИЦАТА.

I

Една врана, птица крадлива,
 Грабна късь сырне и побѣгна.
 На дърво кацна тя високо,
 Да глѣда на далеко, на широко;
 Сырне да изаде—отъ трудъ да почине,
 Свѣтъ да види, часъ да помине;
 Къмъ новъ кражбъ сѣтиѣ да сж опжти,
 Нѣкому радость да размжти.

Туй като стоеше на туй дърво високо,
 И глѣдаше наврѣдъ, надалеко, на широко—
 Лесицата отъ долу са задади,
 Коя вранова плѣчка скоро догади;
 И са рѣши да ѣ ѣкъ отъмни.

Лѣсица е хытра, е лукава—
 Грабна гуслиж безъ забавж
 Пѣсень краснж нагласи:

„Ты си цѣрица съ благость велика,
 „На хубость—тжрсишь си прилика;
 „Отъ добро плѣме, добра порода,
 „Отъ царско колѣно чя'са отводи,
 „Красна си като нѣкой Ангель,
 „И на пѣсень никой не та е надминаль.
 „Ты като запѣишь—сичко са услушва,
 „Цвѣтя та отъ радость трептятъ.

„Стори милость, велика Царицо,
 „Молиж ти са, драга Сестрицо,
 „Пѣсень запѣй—пѣсень сладкодумна—
 „Да та чюиж—че тогизъ да умрж!

Врана горделиво са надува,
И отъ радость никакъ не мирува,
Отвори уста и изграца: гра!
Сърне то въ същи часъ истърва.

Лесица та скоро сърне то грабна—
Завлечи го, отъ тамъ тя побѣгна
На вранъ остави наукъ двойнѣ:

Що пий съ неправдѣ и да спечелимъ,
Трѣбва кога-да-е да го исгубимъ.
Хорски хвалы често ны възгордяватъ,
И отъ умъ ни само вадятъ,
Глуцестъ ни нечобоцватъ
наше догдѣ ни отиѣматъ.—

II

Птица малка, либава,
На Бога вѣра ты има,
Гнѣздице строи на върха
На най высокѣ върлинѣ.

Страшно са гнѣздо люѣе,
Птичица сѣди и люпи;
Сладкичкѣ пѣсень ты пѣе:
Вѣтаръ ѣ вѣрѣ не клати!

Гнѣздо то варди да н' падне
Отъ ты высокѣ върлинѣ
Онѣ, що ѣж пейж научи
Гнѣздице тамъ да строй!

И. И. Ст-въ.

Нѣкой си учитель проводилъ на барона Билефелда една книжка, у който пицнало за кометѣтъ, и молилъ го да ѣкъ прѣдаде на академіята за наукытъ; освѣнъ то прѣдлагалъ щото истата академія дабы го прогласила за свой членъ. Въ това си съчиненіе учительтъ проричилъ какво щѣла да са носви наскоро една комета, която може да запали земіята. Академическытъ членове, възнегодувани, не одобрили дѣлото, а еднакво не са одобрили и прѣдложеніето, за да бѣдеде онзи учитель членъ у академіята.

Баронъ пише на учителя и, хвалѣщицъ неговото дѣло, проводилъ му слѣднето писмо:

„Вашето съчиненіе, заслужва всяко уваженіе, и академіята е увѣрена на таковато ви доказателство, ченанята зема, слѣдъ три години, ще пропадне цѣлничка. Спорѣдъ това сѣкаме не е нужно да са умножаватъ членовѣтъ на академіята, а намислихме по настоящему по-честното название: *„Членъ академіи за наука и знаеніе“*. Неструва нищо, когато зема (и съ неѣкъ наедно всичко ще пропадне), по вашето доказателство, слѣдъ три години щела да са изгуби.“

Единъ ученикъ-гимназистъ, който въ врѣмя на распусть, щѣлъ да са отива у дома, запнати са отъ града гладенъ, съ мысль, че дѣтото намѣри по ефтини, тамъ да са нахрани. Щомъ zelo да притъмнява той стигналъ до нѣкой ближнѣ крачмаръ на пѣтя; тукъ той влиза и най напѣнъ попыталъ за вечерѣкъ ида прѣношува — каквото търсилъ това и намѣрилъ. На утрѣтътъ рано трѣбоваше да си отиде на пѣтя, а съврѣменно и да заплати колкото са падаше за еденіе и спаніе. Но ученикътъ каза на крачмаря: брате, знаешъ ли какво? азъ нѣмамъ пари да са наплатѣкъ, а щѣ ти попѣкъ много пѣсени, и, ако сподучѣкъ нѣкой която да ти са ареса, нѣма да платѣкъ нищо отъ смѣтката си

Сега ученикътъ пѣше нарѣдъ най-хубавы пѣсени, които и да са аресавакъ на крачмаря, но той казваше, че ушь не были хубавы, защото, ако каже че му са е аресала нѣкой, то спорѣдъ обзалаганіето имъ нече му плати нищо.

Най подирѣ ученикътъ като разбра че крачмарьтъ ще излѣзе по-масторъ отъ него, има нѣма, извади кесіята си да плати и зѣ да прѣнобира парытъ хвана, пѣнѣщицъ:

„Клети Марко що си пати,

„Не ще можешъ да излѣжешъ,

„Вади пары и плати.

— Хжъ тѣкъ пѣсенъ ми аресва, излѣга са и рече крачмарьтъ, като видя че вади пары да плати.

— Е, смѣтката е свършена, повтари ученикътъ, като спущаше кесіята въ джеба си, — азъ съмъ испѣлъ пѣсенъта, която ви са аресва; зато, спорѣдъ условіето ни, нищо вече не съмъ ви дължитъ.

(Ср, Пч.).

* Подъ *разны*, помѣстява щемъ нѣкои смѣшны — анекдоты, или принаешици и други забавителны.

ОТГОВОРЪ Г-НУ Б. МАНЧЕВУ ВЪ БОЛГРАДЪ.

Господине!

Съ едно поканваніе отъ вашия стърня, азъ пріехъ издаваніето на *Драмжтж* ви, безъ да прѣтендирамъ иѣщо, или да са сърдиж защо сте иж прѣписали отъ моето съчиненіе ИЗГУВЕНЖ СТАНКЖ, прѣди да ма питате. Мислите ли вие, пріятелю, какво азъ съмъ направилъ това за иѣкоиж си спекулж—гдѣма печалба? Съвсѣмъ иѣ. Моето желаніе бѣше за да ви сториж добро и да са радвате... Да не продаджяваме много.

Въ брой 49 на „Свободж“ виждамъ, че вие подплашени отъ Букурешкия цензоръ (?!), който осжди *Драмжтж*, ИЗГУВЕНЖ СТАНКЖ, нарѣдена отъ васъ (спорѣдъ моето криво-дѣво съчиненіе), че была *безграмотно* написана, запрѣтали сте са да ма критикувате и да са управате прѣдъ публикжтж, какво уиш азъ съмъ некривилъ *правописаніето* ви (?). Срамота е, друже мой, като на васъ младежи, за една малка работа, дѣто сте избогували за пръвъ пжтъ (и то на готово), да са провинквате толкосъ, *щото да ви чюижтж и глухитѣ*. Не *ужели* и вамъ са е поревнало примѣрътъ на крѣсливата кокоска, колѣто че снесла едно ейце, повдига махлатж съ куткудеченіето си? Жялко ми е.

Наистинж честолюбіето ви е еднакво докачено, както и моето отъ тоя натуренъ цензоръ на българ. книжевность; но трѣбва да знаете, че тоя критикъ, освѣнъ себе си и своето, всичто друго осжда и критикува. Нима и на такыва пристрастни и зломисленни хулители трѣбва да отдаваме важность, коижто тѣ никакъ иѣматъ?

Ако критикътъ на вашето, наедно и мое дѣло, би показалъ самитѣ недостатки на книгжтж ни, както прилича на единъ добросѣвъстенъ критикъ, то поблагодарилъ му бѣхъ и азъ; защото критиката въ границитѣ на прѣдмета, сѣкога е полезна и за по-многоста отъ колкого само за критикуемый. Но нашій критикъ—цензоръ не тжзи цѣлъ е дирилъ като полхвърга думжтж „безграмотно написана“. Той е гошялъ цѣлъ, на коижто, съ жалость виждамъ, вие паднахте въ искушеніето и.

Грѣшкитѣ отъ печатницжтж были, и мои, ставали по несѣгдваніе, азъ пріемамъ върху си, безъ да прѣтендирувамъ славжтж, на непорѣшимостжтж; току единъ Папа въ Римъ е непогрѣшимъ, и, може, и нашій критикъ—цензоръ въ Букурещъ другій.

Изгѣнихъ иѣщо отъ вашето правописаніе и го направихъ по моему, то е истина. Ако за това съмъ станжлъ достоенъ за безиѣрнитѣ приципїа отъ вашия стърня, то трѣбва да видите съ сжцжтж мѣрка и на скопустния нашъ критикъ—цензоръ, който е измѣнилъ правописаніето и на проведеното ви до него писмо. Но ако моето правописаніе не са срѣща съ твоеото, а твоеото не са срѣща съ моегвото

ако правописаието на учителитѣ ви отъ центр. въ Бѣлоградѣ училище не сарѣщатъ едно съ едно, отъ това не слѣдува, че въ всѣкой отъ насъ, ако напише една книга, по своето правописаието, да е тя „безграмотно написана“; народѣтъ ни неможеше да чика (буукурешкый нашъ цензоръ да устрой върховното грамотно правило за езика му и тогава да са учи по книги „грамотно писаны.и.“ Земете, мой друже, койкто щете българскъ книгъ, или вѣстникъ издадени отъ тази дърна година, и вые ще видите у всѣкой особено правописаието (за печатнитѣ погрѣшки и други да не говоримъ). Е добръ, всякитѣ тѣя книги се „безграмотно ли сж писаны“?? — Разнообразието на правописаието е голъма прѣчка за книжевиоститѣтъ ни, наистина, и ако бѣхме току ние въ тази рѣжда, то щѣхме да бждемъ осждени за нехвилити писатели. Но глѣдаме Ромѣнитѣ сежщето почти теглятъ, съ все че иматъ много по голѣмы надобности да държатъ една Граматика; земете всичкитѣ ромѣнски вѣстници, и ще намѣрите у всѣкый единъ вѣстникъ особено правописаието. . И тѣ *безграмотно ли сж писаны?*

Работата е че всѣкой аресалъ себе си и своето и неотстъпва отъ него. Това е общий грѣхъ на нашитѣ грамотници. Наший критикъ-цензоръ кара единъ езикъ който малко *пжрлича* да бжде приетъ отъ вынегласитето на писателитѣ ни, и невѣрвамъ че ще може да вналожи върхъ всичкитѣ своето правописаието, което никакъ не *пжрлича* и никакъ нѣма *пжрличитето си*... Следвателно ако има способиетъ филологъ, който да критикува и мене и васъ и всичкитѣ други, които бы хромли съ *безграмотноститѣ* си, то, вѣрвайте, никакъ не *пжрлича* де е тоя критикъ-цензоръ отъ Букурещъ.

А колкото за дѣто казвате че ако не поправѣж погрѣшкитѣ, които ушь сѣмъ вмѣкиналъ у вашитѣ Драмъ, и да ѣхъ прѣпечатамъ, линявамъ са отъ распродаванieto ѣ, то е доушь на опаки*). По-добръ бы сторили да си издадете приготвенитѣ отъ васъ другѣ историческѣ Драмъ: „Свадбата на княгинѣ Еленѣ“, койкто ще покаже на свѣта драматическѣтъ ви способностъ, както и вашето изрядно правописаието; освѣн то и да са опитате какъ са печататъ и распродаватъ българскитѣ книги. А за моѣтъ **ИЗГУБЕНЪ СТАИКА**, вые не можете да ми зановѣдате; азъ си имамъ правото да ѣхъ прѣпечатвамъ и распродавамъ както щѣ.

Най-сѣтиѣ бждете увѣрени, че посѣяната помежду ны интрига отъ тѣзи критикъ, не е поклатила яко то къмъ васъ почитанieto, ако и въ младежеското си прѣживанieto, разгнѣвени, вые ма толкосъ докачите публично.

Р. И. Блъсковъ

*) До колко е право дѣто казвате: „Сборище (?) отъ Рускѣ, Сръбскѣ, Славянскѣ и Българ. Граматикѣ“ (както хитруванieto)! нека сядатъ безпристрастнитѣ читатели.